

מי חידש את המילה?

**תזכורת להרצאה המקוונת
היום (4 במרץ): מגילת אסתר
– בין פרסית לעברית**

הידעתם כי את המילה **חידון** חידש הלשונאי ומחבר התשבצים הלל הרשושנים?

להרשושנים היו חידושי לשון רבים ויצירתיים, וכמה מהם נעשו חלק בלתי נפרד מלשוננו. למשל: הפיך, חקיין, מחירון, צנחן, רודן, תחקיר, תקרית.

מילונאים, סופרים, זמרים, פרשנים ויוצרים – כולם מחדשים מילים בעברית. התדעו מי חידש כל אחת מהמילים?

לחידון המלא באתר האקדמיה

מיהם האחדרפנים?

איך יודעים שמחבר מגילת אסתר חשב בפרסית עתיקה?

אילו מילים פרסיות נכנסו לעברית ולמה דווקא הן? ומה קורה כשבלשנית כותבת רומן היסטורי?

לקראת פורים ובמסגרת סדרת המפגשים שלנו בימי מלחמת "חרבות ברזל" אנחנו מזמינים אתכם להרצאה מקוונת (ב"זום") של ד"ר **תמר עילם גינדין**, שבה נתמקד בהשפעה הלשונית והתרבותית של פרס על לשונה של מגילת אסתר.

לפרטים נוספים ולקישור להרצאה ב"זום"

"שוטטו בחוצות ירושלים והקשיבו והאזינו: בכל עבר ופנה הקולות המתוקים של לשוננו עולים ובאים לאזניכם מפי ילדים וילדות, מפי בחורים ובתולות, הולכים לתומם, מסיחים בינם לבין עצמם [...] לא בכונה לדבר עברית [...] אלא פשוט בדרך טבעי, מפני שזו כבר לשונם, מפני שכבר אי אפשר להם לדבר ביניהם לבין עצמם בלשון אחרת!"
(אליעזר בן-יהודה, "יש עם עברי!", עיתון הצבי, ט' בכסלו תר"ע, 22 בנובמבר 1909)

מה מיוחד בלשונה של מגילת אסתר?
כמה שפות יש במגילה ומה המשמעות של זה?
מה הקשר בין "השפן הקטן" לחג הפורים, ומי היה חבקבוק הנביא?

תוכנית האירוע

"הדרכה חוויתית – על מגילת אסתר, עברית ומה שביניהן – במרכז התרבות וההדרכה.

"הרצאה – מ"שושנת יעקב" ועד "אני פורים" – מסע בזמן על שירים שהחליפו ומנגינות שהחליפו מילים, והכול סביב חג הפורים – עם ד"ר יעקב עציון.

מהרו להירשם – מספר הכרטיסים מוגבל

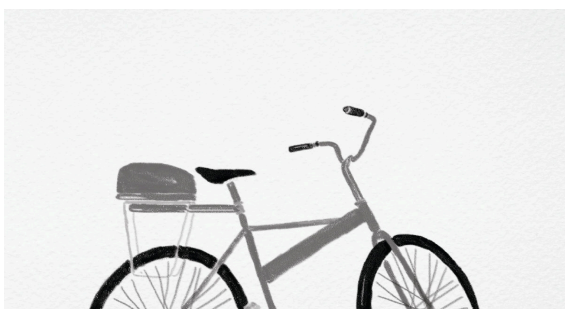
לכל הפרטים ולהרשמה

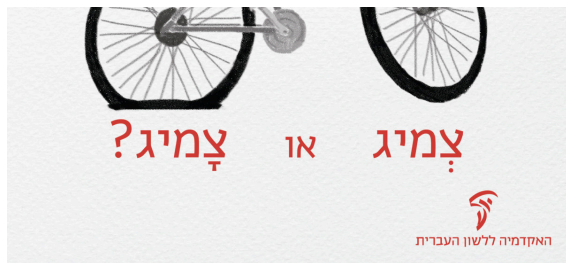
את עיתון הצבי ייסד בן-יהודה בירושלים בשנת 1884. העיתון ראה אור בהפסקות עד 1915. במהלך השנים הוא פורסם גם בשמות "האור" ו"השקפה". העיתון נתן ביטוי לצמיחת היישוב החדש בתקופת העלייה הראשונה. בן-יהודה השתמש בו להפצת עמדותיו הלאומיות, החברתיות-כלכליות והמדיניות וכן ככלי להפצת חידושים בעברית ולעידוד הדיבור העברי.

לרגל עליית סדרת הדרמה הבדיונית 'הצבי' בתאגיד השידור הציבורי "כאן" – פרסום חדש במדור "מאוצרות הארכיון" סוקר את סיפורו של העיתון

המשקלים פֶּעִיל ופְּעִיל

תהלים, הומרוס וטשרניחובסקי – על מקורה הלשוני של הסרעפת

במילון למונחי מכונית שפרסמה האקדמיה בשנת תשט"ו (1955) נקבע הצורה **צְמִיגַי** במשקל פעיל.

מה בין משקל פעיל למשקל פעיל? המשקלים שווים זה לזה בכל צורות הנטייה, ונבדלים רק בצורת הנפרד. ואכן במקרים רבים הדוברים מתלבטים: האם לומר צְמִיגַי או צְמִיגָא, סְעִיף או סְעִיפָא, פְּרִיט או פְּרִיטָא, רְצִיף או רְצִיפָא? ואף במילים המתועדות במקרא יש המשתבשים, כגון "יָמִין" במקום **יָמִין**, "בְּרִיחַ" במקום **בְּרִיחַ**, "צְרִיחַ" במקום **צְרִיחַ**.

מתוך מגמה להקל על הדוברים קבעה האקדמיה בשנות השבעים של המאה העשרים כלל שלפיו יועדף המשקל פעיל (בשווא), המקרב את צורת הנפרד לצורות הנוטות. אלא שהכלל בא לעולם אחוז שובל ארוך של יוצאים מן הכלל, ועל כן הוחלט לבטל את הכלל ולקבוע את צורתה של כל מילה לגופה.

המילה **סְרַעְפָּת**, מחיצת השריר שבין הבטן לבית החזה, נראית במבט ראשון מילה עתיקה בלשונו, אך למחפש את תולדותיה במילונים העבריים נכונה הפתעה: לא מדובר במילה מקראית ואף לא במילה שירשנו מספרות חז"ל או מספרות הרפואה של ימי הביניים, אלא ביצירה של העברית החדשה.

מי שיטרח מעט יותר ויפתח את ספר המונחים לרפואה ומדעי הטבע של אהרן מזי"א משנת תרצ"ד (1934) אף יגלה על נקלה מי היה מחדש המילה – עורך הספר שאול טשרניחובסקי. ומי שיתחקה על שורשיה יראה כי בחידושה חִבְרוּ שני צדדיו של האיש: הרופא והמשורר.

להרחבה על המסע הלשוני של הסרעפת

להרחבה על הדיון ועל ההחלטה של מליאת האקדמיה

תמיכה באקדמיה

שאלה בעברית

חנות הספרים

אם נתקלתם בבעיות תצוגה לחצו כאן לצפייה בדפדפן

להצטרפות לרשימת התפוצה לחצו כאן | להסרה מרשימת התפוצה לחצו כאן | תמיכה באקדמיה | [Subscribe to English Newsletter](#)
האקדמיה ללשון העברית, קריית האוניברסיטה, גבעת רם, ת"ד 90004, ירושלים 9190401

